

Cena služby
J-12-26

INTROITUS:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

Milé sestry a milí bratři, milý olomoucký sbore, vítám vás při bohoslužbách o 5. postní neděli nazývané JUDICA. Církevní tradice do této neděle zařadila žalmistovu prosbu, aby Pán Bůh posoudil, jak je to s námi v našem vztahu k němu i k našim bližním. O postních nedělích celá křesťanská církev, bez ohledu na denominační rozdíly, sleduje Kristovu cestu ke kříži.

O každé postní neděli každé se máme se setkávat s odkazem jeho života a díla. Dnes se zamyslíme nad hodnotou služby prokazané jiným, nebo služby přijaté od jiných. Ve světě tvrdé soutěže a uplatňovaných zásluh a vynucovaného výkonu má služba člověka člověku mimořádnou cenu. Stává se službou Pánu Bohu. Máme se jí učit právě a jen u Ježíše Krista. O tom bude evangelium dnešní neděle.

Otevřeme se nejprve žalmistovu vyznání a připojme se k němu:
„Bože, na myslí máme tvé milosrdenství, uprostřed tvého chrámu.
Jak tvé jméno, Bože, tak i tvoje chvála zní až do končin země.“
Amen. Žalm 48,10n

PÍSNĚ: 65, 1-3, 611, 440, 473, 152, 679

KOLEKTA I:

Chvályhodný Hospodine, Otče plný milosti, znovu a znovu jsi prokazoval své slitování lidu izraelskému. V Pánu Ježíši Kristu jsi své milosrdenství prokázal také nám. Za to tě se všemi zástupy tvé církve, rozptýlené po celém světě, velebíme a oslavujeme i my zde

v Olomouci, právě tak jako v Římě, v Londýně nebo v Moskvě. Ano, o této postní neděli kdekoli ve světě.

Prosíme tě, pohleď nyní na nás a posuď náš život, naše vztahy. K Tobě, Pane, především, a potom také ke všem lidem kolem nás. Prosíme, nesuď nás přísně, smiluj se nad námi.

Když ty se nás dotkneš pohledem milosti, rozplyne se všechno, co nás trápí, co nás sužuje a vzdaluje od tebe i od našich bližních. Přestaneme pochybovat a naříkat a začneme žít podle tvé vůle, tobě důvěřovat a tebe chválit.

Rozpomeň se, Hospodine, na svá zalíbení, vždyť jsi je nedal jen nám, ale všem lidem a národům. Buď proto milostiv těm, kdo dosud trpí bez tvé pomoci. My sami jim často pomoci nemůžeme, proto tě prosíme ať moc tvé lásky pronikne do všech trápení našeho světa a tvé uzdravující slovo se stane mocí, která přemáhá zlo.

Pokorně tě prosíme, aby ozářilo všechny temné kouty našich životů, abychom odcházelí posílení na místa naší práce a obyčejné životní služby až dnešní bohoslužba skončí. Prosíme také za tvého Ducha svatého, aby se jeho dary při nás proměnily v požehnané ovoce, potřebné nám i našemu světu.

Tebe, našeho Pána, chceme chválit, neboť tvé milosrdenství nad námi stále trvá. Proto voláme s celou tvou církví po světě rozptýlenou a tvým Duchem svatým sjednocovanou:

Sláva Otci i Synu I Duchu svatému, jako bylo na počátku i nyní a na věky věků. Amen.

ČTENÍ: Marek 10, 35-45

RČENÍ: „Pane, posvěť nás v pravdě tvé. Tvé slovo je pravda.“
Amen.

KÁZÁNÍ:

"Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce."

Jan 12, 26

Milí bratři a milé sestry,
bylo by jistě zajímavé slyšet rozhovor dvou učedníků Jakuba a Jana, který se týkal jejich předního místa v božím království. Postihla je představa o záslužnosti průkopníků, kteří pro sebe nárokují určitou odměnu. Na politické scéně se tomu říká "dostat trafik". V dějinách světa se vždycky rozdávaly. Naše současnost není výjimkou.

Učedníci však dostávají jako odpověď jen názornou lekci. Lekci o potřebě služby. Vyžadovali pro sebe dvě nejčestnější místa, po pravici a po levici v nebeském království.

Těch zbývajících 10 učedníků bylo nejspíše šokováno troufalým nárokem Jakuba a Jana. V takové situaci není daleko k roztočení kola lidské žárlivosti a intrik. Dobře víme, že povýšení těch dvou se nekonalo. Pán Ježíš naopak užívá tohoto napjatého okamžiku k tomu, aby jim dal nahlédnout do tajemství PRAVÉ VELIKOSTI ŽIVOTA. Názorně jim pověděl, že být s ním, vydat se za ním, znamená vskutku en cestu služby a oběti.

A v té chvíli slyšíme z Ježíšových úst pozoruhodnou ilustraci. První slova Ježíšovy odpovědi patřila věci zdánlivě naprosto jiné. Hovoří o národech a státech, o jejich vládách.

"Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je."

Řeknete si, odkud to vůbec Ježíš zná, že hovoří o národech a státech, když právě on, vzato přísně zeměpisně, žil celý svůj život na velmi malém prostoru. Několik vesnic a měst kolem Nazaréta – to byl nejprve jeho akční radius. Potom vykonal jednu cestu do fénické oblasti, jednu do Zajordánie, dvakrát, třikrát byl v

Jeruzalémě. Jednou už jako dvanáctiletý. To bylo tak asi všechno, co tento provinciální učitel viděl z velikosti celého stvoření.

A PŘECE - jeho horizont nebyl omezen jen okruhy jeho skromného putování. Viděl mnohem dál. Ví o národech, ví o mocných zemích světa. Zná jejich cesty a způsoby. Ví, že jsou zde mocní a slabí, bohatí a chudí. Všude, kde je jen možno na zemi zahlédnout lidi, je také zřejmá skutečnost panování na jedné straně, a poddanosti na druhé straně. Tak tomu bylo před Ježíšem, v jeho době, po něm, až do dneška. Ani minulá společnost, která prohlašovala beztrždní společnost, rozdělení lidí neodstranila. A naši současné zastupitelské demokracii se to také nějak nedaří, protože ti delegovaní a námi všemi vysílání ke spravování společnosti do vrcholných orgánů, si také oblíbili více privilegia než službu. Výjimkám v dějinách patří naše úcta a čest.

Jen letmým pohledem do minulosti najdeme mezi mocnými některé osobnosti, které svým vlivem poznamenaly celé epochy nebo alespoň jedno století. Ve starověku hovoříme o době císaře Augusta, o době císaře Konstantina. U nás o době Karla IV., v Anglii o době královny Alžběty, ve Francii o době Napoleonově, atd. a tak podobně. Zvláštní tajemství velikosti obestírá často tyto lidi. Někdy i díky obratné psavosti úplatných historiků nebo dnes – jak je slyšet - nakoupených politologů či novinářů. Stručně řečeno: o tak zvaných „velikánech“ – dnes se spíše říká celebritách - bylo popsáno mnoho papíru. Když se Pán Ježíš nad nimi zamýšlí, hodnotí je velice stručným výrokem: "jen panují nad lidmi", "jen provozují moc".

To je v Ježíšových očích konečná bilance životní činnosti těchto zdánlivě fascinujících osobností dějin. Vládou silou, mocí, mečem, kdysi v minulosti, intrikami, arogancí, tvrdými lokty a hroší kůží dnes. To je také vše, co dokáží a co dělají. Ježíš dobře ví, že člověk poznamenaný hříchem, má-li v rukou moc, vlastně ani nic jiného nedovede. To je paradigma, možná lépe řečeno „model“ prosazující se v toku dějin, který běží dál, včera i dnes.

Někdo by namítl, že tato výpověď platila ještě snad pro dobu dávno nebo nedávno minulou, možná pro minulý režim u nás. Pro nás dnešek že už neplatí. Demokratičnost života – tak bychom se mohli domnívat, - že snad je dostatečnou zárukou spolehlivé kontroly, aby moci nemohlo být zneužito. Škoda, že takřka každý den nám přináší opačné překvapení.

Kdo ví, zda právě v takovýchto podmínkách se nemůže objevit diktátor, který by na sebe strhl moc a postavil pod tvrdé komando všechno a všechny. Ve dvou velikých dějinných tragediích se to odehrálo jen v minulém století, pomyslí-li na německý nacismus a jeho důsledky a stalinský komunismus a jeho nezákonnosti. Kristovo slovo o vládě, moci a panování platí bezpochyby i pro dnešní svět, pro každou dobu.

Ba co víc, ono platí zcela obecně o každém člověku, o každém z nás. Přirozený spád naší mysli a našeho chtění směřuje jen a jen k naší soběstřednosti. Ve třicátých letech minulého století to mistrně vyjádřil švýcarský teolog Emil Brunner, když napsal malou knížku pro své konfirmandy s názvem: VĚŘÍM. Píše: "Tak jako pavouk sedí uprostřed své sítě a dychtí po kořisti, tak my lidé sedíme uprostřed svého vlastního světa s jedinou myšlenkou: Jak všechno, co je kolem nás dostat k sobě. Jak to uchvátit, získat, využít, vyssát - ano ako pavouk."

Jako král sedí naše lidské JÁ na svém trůně a dává se lidmi a světem obsluhovat. Žena, děti, přátelé, sousedé, spolupracovníci, společnost, církve, škola, kultura, technika, politika a civilizace a její možnosti, ano snad i Pán Bůh sám - to všechno a ti všichni mají sloužit našemu lidskému JÁ. Taková je poloha lidského života od časů synů Zebedeových až po dnešek. Možná od časů Adamových. Pravda - jeden člověk to umí jemněji prosadit, druhý hrubě a necitlivě. Ale tyto síly jsou přítomny v lidských dějinách stále.

Geniálně to vystihl apoštol Pavel, když napsal: "Činím to, co nechci. A nečiním, co bych měl". I on učinil stejnou zkušenost sám se sebou. A nakonec dochází k poznání, které je unikátním výkřikem člověka, který si o sobě nic nenamýšlí a vidí se v zrcadle boží

pravdy. "Jsem bídny člověk, kdo mě vysvobodí z mé sevřenosti?" To je pravá lidská podoba.

A z jiného těsta nebyli ani Jakub a Jan Zebedeovi, jakkoliv byli dost dlouho v Kristově blízkosti a chtěli mu i sloužit. Měli však představu o podmínkách své služby. Být po jeho pravici a levici. Nejspíše více při panování než při službě. Jenže Ježíš chápe službu docela jinak, řekl: "Slouží-li mi kdo, následuj mne..." A následovat Krista znamenalo vyměnit své panovačné JÁ, které se už nedá obsluhovat jinými, ale začne samo pro druhé žít. Místo nároků na panování a předního místa, si vyhradí nárok služby na kterémkoliv místě. Kristus přece řekl: "Nepřišel jsem, aby mi bylo slouženo, ale abych sloužil." A jeho cesta služby šla křížem krázem celým světem a všemi podobami lidských životů. Těch příběhů o podobě jeho služby je v evangeliích více než dost. Jsou to modely komplexnosti života.

Pravda, Ježíš řekl také jiné a významné slovo a to v kontrastu ke službě. Avšak to už po dokonaném díle při loučení s učedníky. "Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi..." Tento výrok by se Zebedeovcům všeho druhu jistě líbil. A tak se přímo nabízí otázka. Patří také Kristus k mocipánům světa? Nebo tuto ambici si po celá staletí přisvojovala spíše církev ?

Kristus k takovýmto mocipánům nepatří. Není ani vedle nich jako jeden mnoha v dějinách.. On zůstává nad nimi. Jeho moc měla jiný rozměr. Spočívala a stále spočívá: v uzdravování nemocných, v sycení hladových zástupů, v pozvedání pošpiněných a utlačených. Je to moc k záchraně našeho lidství.

Je to moc nad hříchem, který deformuje život chudých i mocných. Je to moc, která proměňuje člověka tak, jako by se podruhé narodil. Moc bez vnějších efektů, že ti dva z nejmocnějších právě v jeho době, Pilát a Herodes, kteří měli k dispozici všechny mocenské prostředky, se začínají Ježíše bát. Proč se ho báli? Snad právě proto, že se proti nim nepostavil s mečem a silou. Zahlédli v jeho působení a v životě, i v jeho umírání na kříži moc, která není založena na bodácích a útlaku, ale na službě, která se nechá zbít, poplivat, pomluvit, zostudit, - a která přes to nepřestane být a

existovat dál jako láska a služba i pro ty, kdo ji odmítají a někdy hrubou mocí likvidují.

Bratři a sestry, toto slovo o službě z úst Kristových volá dnes v krizové situaci světa celé křesťanstvo k tomu, abychom začali praktikovat Kristovu metodu bezbranné a přece nezničitelné lásky. a služby.

Je-li vůbec ještě nějaký program pro křesťanstvo jako celek v současném tak ambiciózním a přitom rozbitém světě, pak právě tento. Proto volá už po staletí přes hradby generací: "Kdo mi chce sloužit, musí jít stejnou cestou, po níž jsem šel já."

Zcela prostě to znamená, jako sumář dnešního evangelia: nezařizujeme to ve svém životě, v mé rodině, na mém pracovišti, mezi sousedy, v národě a ve společnosti po příkladu mocných tohoto světa. Je to jistě náročná cesta, ne zrovna přitažlivá v současném duchu doby. Nový zákon ji nazývá "úzkou cestou".

Je však pozoruhodně schůdná a nemíjí se s cílem.

Krásně to vyjádřila naše spisovatelka Olga Scheipflugová:

Rozumět tomu, kdo nám nerozumí,
a smát se v hlaveň namířené zloby,
a křičet pravdu, kde ji ticho tlumí,
a vidět věčnost za přeháňkou doby.

Milovat lidi láskou nenadané
a zaplakat si tam, kde tupí smějí se.
Toť tvoje království a naše nebe, Pane,
Jež jenom vykoupeným zjeví se.

O tuto citlivost duše, o odvahu srdce a postoj celého života, o to jde právě dnes. To je křesťanský program pro dnešek a pro zítřek.

Kolik příkladů bychom mohli snést, že cesta služby se stává mocí, kterou je přemáhán nepřátelský svět. Tam, kde je a bude při nás

patrná, tam se také všechny současné pilátovské a heredesovské moci rozplynou jako jarní sníh. Nekřesťan Mahatma Gandí i papež Jan XXIII. oba pověděli, že v naší době je jediná brána, která je křesťanství stále otevřena pro vstup do moderního světa, je to brána SLUŽBY, nikoli panování. A docela závěrem:

V roce 1981 na ekumenické konferenci v Římě. před 32 lety, jsem si poznamenal slova, tehdy nám přednášejícího prefekta pro nauku víry Josefa + kardinála Ratzingera, o podobě služby křesťanství dnes, když řekl: „Současný člověk je ve stavu vážného ohrožení při hledání smyslu života. Pojdme mu, my křesťané, posloužit evangeliem, tj. slovem – zvěstí i skutkem, službou a pomocí.“ Zdá se, že jeho před několika dny zvolený nástupce František I ohlašuje právě tento program.

Vím, že služba je velmi široký pojem, a mohli bychom se ptát o jakou službu máme usilovat dnes my? Má snad církev proto, aby si zachovala vliv ve světě dělat ze sebe "děvče pro všechno"? Ani náhodou..

Naše poslání je zcela určité a jasné. Máme našim současníkům posedlým v touze po moci, slávě, po sebeprosazování znovu a znovu připomínat, že sláva člověka nespočívá ani v udělených řádech a poctách, ani v moci a slávě, ani v sofistikovaném výkonu, ale v odvedené službě života při vzájemné pomoci, vzájemné sdílnosti, ochotě naslouchat a rozdávané lásce.

Odvážíme-li se vykročit tímto směrem, začne platit při nás druhá polovina této Kristovské rovnice víry. "Nebo kde jsem já, tu bude i můj služebník", řekl také Kristus.

A to je místo, o které bychom především měli stát. V jeho blízkosti a při jeho následování. Amen.

MODLITBA:

Jak ti máme poděkovat, Pane náš, za nezměrnou velikost tvé služby, kterou tvůj Syn Ježíš Kristus vykonal pro naše dobro. Bez něho jsme sami v životě i ve smrti, ale s ním jsme v životě postaveni do společenství s jinými lidmi, a ve smrti, kdy nám nikdo nemůže být blízko, stojíš při nás, Pane, ty sám, jako její přemožitel. Jakou vděčnost ti máme projevít, když se dovídáme, že tvá cesta za námi byla cestou utrpení, ponížení a smrti. Zůstane až do konce věků tvá láska k člověku nepochopitelná. Tvůj byl boj, zápas, bolest a smrt - a naše je ovoce tvého díla, požehnání a život. Radujeme se z tak velkého díla tvé lásky. A z celého srdce zpíváme: samému Bohu buď sláva a čest. A také prosíme: řiď a veď i nás v každý čas k té službě, kterou jsi, Pane Ježíši, konal pro nás, abychom i my v ní stáli jeden pro druhého. Amen.

PŘÍMLUVA:

Bože, tvou slávou je tvoje milosrdenství, které jsi nám prokázal i dnes zvěstí evangelia, jemuž jsme naslouchali. Pokorně tě prosíme, aby jeho poselství a obsah se dostalo i k těm, kteří o něm nevědí nic nebo jen málo.

Dnes se chceme přimlouvat za svět kolem nás, plný bezradnosti nad cestou dál. Modlíme se za celou mladou generaci v naší zemi, v Evropě i daleko ve světě, která hledá a nenachází uplatnění v životě, natož pak i životní kotvu ve víře v Tebe, Pane.

Modlíme se za všechny, kdo nepřestávají věřit, že spravedlnost, lidská důstojnost a vzájemná služba a pomoc stále jsou nosným programem života právě ve společnosti tvrdých loktů.. A modlíme se za ty, kdo v takovém prostředí zvláště potřebují lásku a porozumění: za malé děti, za ty, kdo už nemají nikoho blízkého, za ty, kdo ve své bezmoci nebudou moci naši lásku a pomoc splatit, jen ji potřebují.

Modlíme se i za vzájemně zneprátené lidi, skupiny, národy, aby byli ze svého vzdoru vysvobozeni. Jsi opět milostiv nám všem, kdo jsme zbloudili z tvých cest. Prosíme, přiveď nás k tomu, abychom se pevnou vírou znovu chopili tvé pravdy, která nás staví

na cestu služby a pomoci všem, kdo ji potřebují. Pamatuj, Pane, na svoji církve putující v dnešním světě a obdarovávěj ji dobrými pastýři a věrnými svědky tvého evangelia. Učiň to s námi pro svého milého Syna Ježíše Krista, který s tebou a s Duchem svatým žije a kraluje na věky věků. Společně k tobě voláme slovy jeho modlitby: Otče náš. Amen

POSLÁNÍ:

Nyní přijměme apoštolské slovo povzbuzení. Ať nás provází v příštích dnech:

„Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí naše srdce a dá nám všem sílu ke každému dobrému slovu i činu.“ Amen. 2 Tes. 2, 16-17

POŽEHNÁNÍ:

Pán Bůh, požehnej a ostříhej vás.

Pán Bůh osvět' svou nad vámi a budiž vám milostivý.

Pán Bůh obrať svou tvář k vám a dej vám i všemu svému lidu časný a věčný pokoj.“ Amen.

Olomouc, 5. postní neděle 17. března 2013